

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 16 kor., féltre 8 kor., negyedévre 4 kor. (Tanulóknak egy évre 12 kor.) Egyes szám ára 32 fillér.
Hirdetési ár: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felolvasó szerkesztő:

Hossz József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Lelkiismeretesen!

A Ház asztalán fekszik a választójogi miniszter alkotása. Amint a vézna füzetek után, amelyek egy-egy törvényjavaslattal voltak terheseek, ez a két szokatlanul súlyos kötet ott pihen a kráterben, ahonnan a törvény lávája árad az országra, mintha jeleni akarná azokat a súlyos aggodalmakat, amelyeket a választójogi javaslat széles rétegekben keltett. Ki tudja, az a törvény, amelyet ezzel a két kötetre nyuló indoklással kellett az országnak bekonferálni, nem lesz-e az a millió métermázsás nehezék, amely az egységes államterület korongjáról idővel a nemzetiségeket az etnografiai határok mentén, egyiket a másik után lehárogatja. Ki tudja, hogy a „nagy” miniszter alkotása nem lesz-e korszakalkotó Magyarország történetében, hogy innét számítódik a magyar állameszme csódjé abban az értelemben, hogy a magyar államiság az ezer éves határákról a magyar faj néprajzi határaitól szorult vissza.

A hazafiúi gondoktól izgatott képzelet alig rajzolhat le riasztóbb képet annál, mint amelyet ez a két prózái szám vetít a jövő vásznára: Magyarországon minden száz ember közül csak 52 a magyar, tehát minden 52 magyarra 48 nem-magyar esik.

Lehet-e itt minél több embernek, lehetőleg mindenkinek szavazati jogot adni anélkül, hogy a parlamentben a magyar pártok képviselőinek az aránya mindig közelebb ne toldódjék az 52—48 arányhoz? Ha lehet, ám csinálják meg! Senki sem olyan elfogult és senki sem olyan ridegen önző, hogy ellensége legyen a jogkiterjesztésnek. De a magyarságot és az állam magyar jellegét semmivel a jogkiterjesztés magasatos eszméjével sem szabad tönkre tenni. Hol van az a választójogos Coriolanus, az a barbár Odóáker, aki ilyesmit merészelné? Akinek tudatos hitványságából vagy alaptalan jóhiszemősége folytán ilyen veszedelem kerekedne a magyarság nyakába, az a nemzete elleni politikai büntetésben minden eddigi mértéket meghaladott.

Azért lássuk csak, mi van abban a vaskosra puffadt két kötetben. Az igazságot igen röviden le lehet írni. Ha olyasmi van bennük, amit teljes megnyugvással a magunk gondolata, a magunk intézkedéseképpen el nem fogadhatunk, akkor pusztuljon meg az emlékü is.

Eddig mindenki politikus volt ebben az országban. Az egyszer minden politikus politikai lelkiismeret is legyen. Most az egyszer ne legyen pártfegyelem, ne legyenek hamis politikai tekintélyek: mindenki

a maga lelkiismeretét követve sorakozzék a mérközésre. Ebben a küzdelemben kell, hogy innenről és túlról ragyogó jóhiszeműségű emberek álljanak szemben egymással. Teljes értelmi és erkölcsi erőnkkel keressünk kell a helyes utat, hogy tényleg meg is találhassuk azt. Ha most rossz irányban indultunk el, akkor tudnunk kell, hogy az elkövetett hiba után alig van többé lehetőség a jóvátételre, mert egy választójogi törvényt csak tovább építeni, csak előbbre vinni lehet, visszafejleszteni alig. És pedig annál kevésbé, minél szélesebbkörű az a választótörvény. A népparlament a választónéppel szemben aligha lesz képes a jogszfósztás álláspontjára helyezkedni.

Erre is van történelmi példa. A példátlan tekintélyű Bismarck meg sem merte kísérelni, hogy a német birodalom parlamentét ez irányban befolyásolja. Pedig Bismarck a politikai atyja volt az akkor néhány évtizedes birodalomnak és a birodalom parlamentjének. A választójogi törvény pedig, amelyből a titkosságot ki akarta küszöbölni, az ő legegényibb iniciatívájára létesült. S mégis azt a képtelen módot találta egyedül célravezetőnek, hogy lemondatja a császárt, így a birodalom megszűnik, a birodalmi törvények hatályukat veszítik. Amikor ez megtörtént, a német fejedelmek I. Vilmost

Pókháló.

Iria: Bertalan László.

A Csepp-utca 17. számú házban kiadó butorozott szoba lakót cserélt. Borcsay Géza ötöd-éves orvosnövendék foglalta el a szűk, testhezálló szobát a második emelet héttében. A vén butorokkal barátságosan berendezett szobának sok előnye volt a többi butorozott szobák fölött; száraz, egészséges, nincs a lakásban gyerek és leginkább az, hogy utcára nyíló nagy ablaka a világosságot ömleszté szerte-szét. Ez volt a legfontosabb Borcsay előny, nem csak hygienikus szempontból, hanem azért is, mert utolsó vizsgájára készülve sok tanulni valója volt.

A hurcoikodást a 3778-as számú hordárzal közbölcen elvégezte Borcsay s kényelembe helyezkedve megelegedetten nézett szét új otthonában. A Csepp utcára néző nagy ablak kinyílt s az új lakó élvezettel nézegette az alant nyüzsgő-forgó életet, amely a maga fővárosias elevenségében lüktetett. Újság volt ez a szörény kisvárosi fiúnak, aki eddigi négy éves fővárosi életét szűk udvari szobákban élte le. Utcai lakásához, álmainak álmához azon a kis ösztöndíjon jutott, amelyet szorgalmával vívott ki magának. Megelegedett volt s az előadásokról örömmel tért meg kis otthonába.

Már ötöd-hatod napja volt Borcsay a II. emelet héttel lakója, amikor csendes, megelegedett életét egy újabb fordulat zavarta meg. A szobában levő 14-es ház egyik II. emeleti ablakából egy kis mosolygós szőke fej kandikált ki az utcára, komolyan tanulmányozva az alant folyó életet. Ez a kis szőke fej zavarta meg Borcsayt s mikor az kint az ablaka felé fordult jöveden,

mint tettenért húzódott vissza, félt, nehogy elriassa nézésével a bájos kis szőke ismeretlent. Mikor eltűnt, mint valami látomány, azon tűnődött, hogy valóságos volt-e ez, vagy csak álom? Lenyűgözte a látomány Borcsayt s nyugtalanul töltötte óráit az ablak mellett s várt, várta azt a nyugtalanító, minden izét megbizsergető jelenséget.

A tavasz minden báját terjesztve szállt le az est. Az életre kelt természet csodás báját lehetne szerezni. Mintha lüktető pirusai csupán a megbabonázott Borcsay felé lehelték volna mámorító illataikat.

Mint a legfinomabb művészettel dolgozó pók a hálóját, úgy szövögette álmait az éjszakában. Az a bájos szőke fej, azok az érdeklődő megviláguló szemek lassan lassan beleszövődtek abba az oly sokszor meghányt-vetett hálába, amelyet Borcsay — a jövőjét terelve — szövögetett. A képzeletben legapróbb részletekig megszótott szálak művészileg fonódtak egymásba s a kis szőke fej fontos kapocsként illeszkedett be.

A közeli toronyóra az éjfél kongatta el, amikor álmadozásából felriadt s pihenni tért. Még soká tűnődött azon, hogy is hagyhatta ki eddigi örökös terveiből azt a kis szőke fejet, amely nélkül most már üresnek találta egész, remeknek tartott tervét.

Frissen, úden ébredt másnap reggel Borcsay s még eddig soha sem érzett megelegedéssel látott dolgai után. Élet- és munkakedvűt a remény táplálta, a remény, hogy látni fogja a kis szőke ismeretlent s talán sikerül elfogni annak a két szép fekete szemnek egy észrevevő megvilanását. Ennek a pillanatnak élt s ez az önfelédien várt pillanat jöleső reményességgel töltötte el.

Borcsay és a kis szőke ismeretlen között az ablakon át szövődött a barátság, majd intim vi-

szonnyá fejlődött, anélkül, hogy közelebből csak egy pillanatra is találkozhattak volna. Soha sem beszéltek s mégis megértették egymást. Boldogság sugárzott mindkettőjük szemében, amikor — csak úgy ablakon át — találkoztak. Ha megtörtént, hogy Borcsay a sötétben villogó szemekben borot fedezett fei, szomoruvá lett, ezt meg a másik vette észre s csakhamar megcáfolta minden feltevést az a bájosan pajkos mosoly, amely azután a két barátot a szokott jókedvre hangolta. Pedig sokszor látható volt Borcsay elpalástolt borot a mesterkelt pajkos mosoly mögött, ha nem lett volna a maga képzelgő boldogságában vak, ha nem találta volna meg minden sötétben a maga világosságát.

Csodálatos barátság volt kettőjük között. Valami különös beletörődéssel nyugodtak meg abban, hogy közelebből nem ismerhették meg egymást. Nem is keresték az alkalmat, mindketten vártak, vártak türelemmel, barátságukba vetett hittel, amelyet meg gondolatban sem cáfolt meg soha semmi sem. Borcsay nem gondolt semmire, ami felbonthatná barátságukat, nem sejtett veszélyt, amely szétéphetné azt a finoman megszótt tervet, amelybe egy boldog élet jövője van a legapróbb nuanceokkal kidolgozva. Biztos reményekkel készült vizsgáira, ami után minden a megvalósulás útjához vezet. Az álmok valóra válnak. Édes apja a kisvárosi tanár kijárja az egyik járási orvosi állást. Csinos lakás, rendelőszoba, a betegek várázó csoportjával és — és igen-igen, a kis barátánál, mint úrnő, mint feleség az egésznek legbájosabb kiegészítője. Milyen szépen is készítette el, jó előre.

Május végének egyik fenségesen szép napján utolsó vizsgájára indult Borcsay. Nyugodt lélekkel a siker biztos tudatában lépett ki a házból, ahol

HIVATALOS RÉSZ.

Plébánia betöltés. A németújfalui plébánia-
javadalmat a kegyur szabályszerű bemutatólélevelé
alapián Havas Mihály jádsi lelkész nyerte el.

Ideiglenes administrator. A jádsi plébánia
lelki és anyagi ügyeinek vezetésével dr. Horváth
Ferenc kaposvári hitoktató bízott meg.

Hitoktatói kinevezés. Pozsgai Márton attalai
káplán kaposvári hitoktatóvá nevezetett ki.

Dispositio. Udvardy Gyula németújfalui ideig-
lenes administrator a plébánia vezetésétől felmen-
tetvén, előbbi helyére, Barcsra káplánnak vissza-
küldetett. — Baumann János Városlőről kápláni
minőségben Attalára helyeztetett át.

Tanítói kinevezés. Szakmáry Elvira Magyar-
szombathelyre, Nagy Katalin Csatkára osztálytani-
tónak kinevezettek.

A hadirokkantak jövője.

Írta: Szeberényi László.

A szociális gondokat a világháború szenve-
desei tengernyi sokk szaporították. A jajszó még
sokáig hangzani fog, mikor már a békegalamb
végig repkedett Európa felett. Milliók ajka egy
nemzedék életén keresztül fogja kiáltani a hara-
gos kifakadást:

— Verje meg az Isten; aki a háborút csinálta! — A békeokmány az öldöklést és ellensé-
geskedést megszünteti, de a nyomort sokáig érez-
zük, mint ahogy az első napugár sem tudja jóvá
tenni az orkán rombolásait.

A háboruban megrokkantak jövője is a leg-
kiáltóbb szociális gondok közé tartozik. Nem kö-
nyöradomány, nem sajnálkozás, majd meg agyon-
túrázások, nem is választójog, azaz önmagában
véve éhenpusztulási jog szükségese a rokkantak-
nak, hanem a biztos lét törvényes megalapozása,
melyhez aztán a választójog oly természetes jár-
ulek, mint a jó öltözködéshez az inggallér; tehát
mégis csak az első a jóöltözködés. A biztos lét-
jövő alapja pedig a törvényes intézkedés, nem
pedig a társadalom tetszés szerinti öntevékenységé,
amely a tömeglektan szabályai szerint ma ég és
lángol, holnap már csak pirog, hogy holnapután
végleg kialudjék, mert hirtelen ismét más irányba
terelődik figyelme.

Csupán a társadalom jótékonyaságára támasz-
kodva: annyit jelentene, mint verkiágyarakat épi-
telti, hogy készítsenek azok minél nagyobb meny-
nyiségben kintornákat az utcasarkokon kolduló
rokkantak részére. Szerencsére azonban bizonyára
nem így lesz. A rokkantak jövőjével a legkomo-
lyabban foglalkoznak és alapos a remény, hogy a
világháború legszerencsétlenebbjei, a rokkantak,
nem fognak a negyvennyolcasok sorsában osztoz-
kodni, akiknek az áldozatkész unokák nem ritkán
— szivarvégeket is gyűjtögettek.

A legelső, amit a rokkant lelkiülete követel,
hogy visszatérhessen környezetéhez, előbbi élet-
körülményei közé és hogy ott talán egy hosszú
további életen keresztül örökös támogatásban ré-
szesülve, annyit dolgozhasson a társadalom javára,
amennyit szánandó testi fogyatkozása megenged.
A rokkantak nem kérnek örökös ingyenkenyeret,
kegyelem eltartást, melyben életuntan, semmittevés-
sel, testben bérán, lélekben elkeseredve, kedély-
ben letörve várják a halált, melyet a harcsterken
elégyszer szembenéztek.

Nem is találkozhatótt helyesléssel az a torz-
szülött eszme, hogy olyan telepek létesüljenek,
melyekben csupa rokkantak lesznek elhelyezve,
félkezűek, féllábuak, süketek, félszeműek, görbék,
némák, akiknek egymás látása is csupa keserű-
ség, az élet hátralevő részének meggyűlölése;
igazi nyomorfejtések. A rokkant haza vágyódik,
mint ahogy a sebesült, beteg madár is kirepül a
nyitva fejezett kalitkájából, ki az ő hazájába, sza-
badtságába. A rokkantaknak igazi jövője a föld
és a kisipar.

Itt persze figyelmen kívül hagyjuk a rokkant-
tak ama kisebb részét, mely a szellemi pályákon
fog boldogulni. A nagyipari, gyári munka nem
fogja biztosítani a rokkantak jövőjét; mert néhány
évig, talán öt, talán több évig szívesen látott mun-
kások lesznek a nekik alkalmas nagyipari íze-
mekben, de mihegyi a népesedés természetes tör-
vényei szerint a mai munkahiányt a jelentkező
új emberfőzések kipótolják, a rokkantak, a nagy-
ipari ízelemeknek mintegy „gyengébb neme”, kény-
telen lesz visszaszorulni az épek, egészségesek
az „erősebb nem” előtt. De hiszen ez igazsága-

lanság és halátlanság lesz! — fogjuk mondani
megbotránkozva.

Igen, úgy van. De a rideg, számító, hétköz-
napi élet, melyben a tömeglektan uralkodik, nem
ismer halált, csak számtani alapműveleteket. És
gondoljuk meg, hogy ma a tömegleketi szána-
kozók, részvételi csúng a rokkantak nyomorusá-
gán, de a világháború lezajlása után az élet szin-
pada ismét más szintől, a szánalom vezéren
fog élenkéségből. A rokkantak tehát nem ingatni
szánalom alapon nyugvó társadalmi könyörületes-
séget kérnek, hanem biztos alapokra támaszkodó
létfővőt követelnek. Eme biztos létfővő megalapi-
tását célozza a rokkantgondozó intézmény, ama
kettős tevékenysége, hogy a földmives rokkantak
földhöz juthassanak, avagy ipart tanuljanak, de
mindkét esetben önálló, független társadalmi lé-
nyek lesznek.

A földmives rokkant visszakivánczik azon
foglalkozáshoz, amelyben született és, ha teljesen
vagyontalan, csak egy csekélyke földhöz juthasson
az állam támogatásával, ő boldogan fogja csalá-
dját körében kis gazdaságát kormányozni és nem
fog nyomorúságos közjótékonyaságra szorulni. Sőt
még a falusi rokkant iparos is visszatér szülőföld-
jére, amelyről igazán elválni nem képes; családja,
ismerősei, rokonai, földije körében óhajja új mes-
terségével kényerét keresni, földijeit ipartermekkel
vel éltetni.

A kiscsajda és iparos rokkant körül így új
világ keletkezik, melynek aprókezes jogi ügyeiben,
bajjaiban hathatós állami támaszra van szüksége.
Megkapó és érdekes képet fest a jogi támogatás
szükségességéről és mibenlétéről dr. Sándorfi
Kamill budapesti törvényszéki bíró a „Magyar Fi-
gyelő”-ben közzétett kiütendő cikkében. A tömeg-
leketi alapján nem lehet csodálkozni azon, ha
a rokkant kiscsajda vagy iparos is csak úgy áldo-
zata lehet a lelketlen kiuzsorázásnak, a visszaélé-
seknek, megrövidítéseknek, mint bárki más ha-
landó, különféle jogi ügyeiben, adásvevés közben,
szerződéseken, örökösödésben.

Ha már az ép, egészséges ember is elveszti
higgadságát, ha váratlanul szembe találkozik az
élet jogi oldallal, vilán ügyeivel, mennyire in-
kább szükséges a támogatás ily esetekben a rok-
kantnak, aki testi nyomorúsága miatt is nem zök-
kenhetik ki léteinek veszélyeztetése nélkül a rendes
keresetvágyából. A rokkantgondozó hivatalnak tehát
egy oly ágrára van szükség, mely közvetlen össze-
kötöttesben támogatja a rokkantat jogügyi segé-
lyével a közigazgatás közismert lassúságának mel-
lőzésével. Sokat várnak és követelhetnek tőlünk
azok, kik testi épségüket áldozták értünk; legke-
vesebbet kérnek a közkönyörületből, de annál
többet követelnek az állam törvényes intézke-
déseiből.

Mulandóság . . .

Elmulni! . . . Elmulni! . . . Elenyészhetetlen be-
tűkkel kötáblára vésett örök igazság! „Elmulni!”
e pár betű születésünkre rajzolódik homlokunkra,
ki-ki hosszú vagy rövid ideig hordja homlokára
írva, olvasni pedig csak azok tudják, kiknek szemei
igaz bánat könnyeket sirtak. Átható lesz a tekintet
s fényérezkeny, mint a fényképező lemeze, — ki
előhívó folyadékba áztatja lemezét — igaz bánat-
könyvekkel lehet csak olvasni a homlokokról:
Elmulni! . . . Elmulni! . . .

Mulandó az élet annak minden gyönyőre,
öröme és bánata! Egy eltöltött nap, óra vagy perc
mindig közelebb hoz végcélnkhöz. Közös a sor-
sunk — a földi mulandóságban — mindennel,
amit csak tekintetünk fel öli a föld terén. A kis
szunyog vagy a hatalmas oroszlan, fű, fa, erdő s
ennek dalósa . . . minden-minden lépett tart ve-
lünk az élet utolsó állomása felé . . . léts, mi-
lyen meglepetésszerűen megdöbbenve fogadjuk,
ha közülünk valaki végállomásához ért! Mint mi-
kor gondtalan gyermeké követ hajít (lakórsima
toba s annak felkavarja szürke iszapját, úgy ka-
vartatik fel a szivnek minden gyötrelmes fájdalom!
Némi vigaszt csak az a kinos, de jól eső érzés
nyújt, ha az életet a halállal összekötő sűrűdőr
vagy kriptához állunk s elibénk varázsoljuk azt a
sok kedves képet, — ami már a múlté!

Édes kis leányom, korán letört „Liliom.” A
te korai eltűnésed kavarta fel szíveinket még
eddig is ismeretlen keservét. Egy más életet te-
remtetél, új gondolatokkal . . . Megnyitottad aj-
tádat annak a másik hazának, ahova te fényge-
lamb képében repültél . . . Mikor ott állok eny-

ismét császáru válaszották volna meg, aki
aztán az eddig hozott törvényeket a választá-
si törvénynek a titkosságra vonatkozó
paragrafusai nélkül az újra megalakult biro-
dalomban császári paranccsal érvényese-
nek jelentette volna ki.

Ha egy Bismarck a normális politikai
élet eszközei közül egyet sem talált olyan-
nak, hogy az általa hibásnak felismert ál-
talanos választójogot egyik járulékos vonat-
kozásában vissza csinálja, ez teljes értékű
bizonyíték arra nézve, amit fennebb mon-
dottunk. A radikális választójoggal elköve-
tett hibára alkotmányos módon alig lehet
orvoslást találni. Egy Bismarck csak a leg-
durvább államcsinyt találta egyedül célra-
vezetőnek.

Ez az adat mélyen bevilágít abba a
kutba, amely felett a választójogi miniszter
szólója mellett táncolunk. Jól mondta valaki,
hogy nem szabad a tizedszázalékokra fel-
építeni a nemzet jövőjét, amelyért mind-
annyian szenvedtünk és amelyért milliók
véreztek el. Milliók most és a küzdelmes
ezer éves multban. Ha a tizedszázalékokra
felépített kombinációink nem válnak be,
mindent elvesztettünk, vagy csak olyan
megrázkódásokat arán menekülhetünk meg
a hinárból, amelyek az állami élet legmé-
lyebb alapjait ingatják meg. Talán ezt a
mélyen hazafias és tiszteletreméltó aggo-
dalmat egész mélységében nem is értheti
még olyan ember, aki csak tegnapi magyar.
Akiné a magyarsága a halának és az okos
önzésnek a lelket alig megindító szintézise,
de nem a vér közösségből és a nagy mult
hagyományából fakadó eleven valóság.

Mindenesetre minden betűjét megnéz-
zük annak a fatális dupla kötetnek és
aggodalmasan megszámláljuk a sorsdöntő
tizedszázalékokat. Mindnyáján, akik külön-
ben távol állunk a politikus mesterségtől,
csak az egyszer legyünk mélyen hazafiasak,
alaposak, lelkiismeretesek, akkor többet
használnak a saját fajtánk ügyének, mint
amennyit hivatásos politikusaink az ilyen
kérdések erőszakolt előcibálásával — ár-
tanak.

Dr. Horváth Ferenc.

a második emelet hétfen legszebb, semmi árnyat
nem ismerő életét élte pár hónapja. Az utcára
érve mámorosan szivta az üdítő levegőt s a jó-
vóval telit gondolatait iparkodott rendezni. A vizsga,
a diploma s végül a megismerkedés gondolatai
foglalkoztatták. Magába mélyedve lépdelt, mint
alvajáró az utcán s észre sem vette, hogy a jár-
kelőke itt is, ott is belelötödi. A Csepp utca
sarkán akart befordulni, amikor ismét belelötödi
valakibe. Udvariassan bocsánatot akart kérni, de
mikor rátekin az utjába akadóra, — szava eláll,
érzi, hogy száz vasmarok szorítja a torkát. Nem
birt szóhoz jutni. Pillanat alatt száz meg száz
gondolat, kérdés, felelet villant át az agyán.

— Hát ő az a szőke kis ismeretlen, a söté-
teten villanó szép szemek? A bájos ideál? Az
eszmény? A sok szép álom? — mind-mind satnya-
pupos kis testben. Nem! ez csak gonosz játéka
lehet a véletlennek! — Időgesen kalapjához nyúlt
Borcsay s tovább sietett. Pár lépést tesz s meg-
egyszer akaratlanul visszanez. — A két jóbarátjának
utolsó bucsupillantása volt ez.

Borcsay, — a szorgalmas kiütetett orvos-
növendék, — a vizsgáján elbukott.

Barbár kéz, amely a nagy gondjai, művészi
ügyességgel és szépséggel megszőtt pókhálóval egy
otromba ujmozdulattal löknerezsed, gondolsz-e
arra, hogy mit műveltél. Gondolsz-e arra, hogy a
parányi kis póknak tünder palotáját döntötted
romba, ahova az ő szerelmesét várja? Gondolsz-e
az álmatlan éjszakára, amelyeken elkészült a terv,
felépíteni az otthon, ahol munkás kis életét akarja
leléni az a parányi, kicsi, tehetetlen féreg?

szetnek indult földi maradványod hajléka előtt, misztikus csend... hallani vélem azokat a kedves ismerős zongora hangokat és dallamokat, amiket máris oly mesterien adtál elő... tekintetem az ajtórestét találja meg, melyen leröppentél... Meanyei fényugrába látni vélem gondör hajaddal érintett arccskádat... akad mosolyra nyílik s mintha mondaná: „Anyuskám! ne keseregj, hisz követni fogsz engem, én csak megelőztelek!... Szívverésemet elnémította a költőablára véssett igazság: Elmulni... Elmulni..."

Az angyali seregenk légy oly jó kis Angyal-kája, mint amilyen jó kis leánykám voltál tíz éven keresztül édes kis Lilikém!

Az élet csupa ámtás! Ruházattal vagy szellemi képzettséggel mindenki csak ámit. Mindenki szebbnek vagy okosabbnak akar látszani, mint amint tulajdonképpen. A virágos szavakba öltöztetett részvét sem egyéb ámtásnál! Reá mutatva és célozva az élet nyomorúságára, fogyatékosságára! Szomorú lelki állapotomban önámított vagyok, legyőzve a szív igazát, az ész kerelkedik felül, így szólva magamhoz: „Nézz körül s nyerd vigaszt abban, hogy az egész világ most a szenvedés könnyeivel megöntözött temető... Az üveges paloták, ép ugy a nádfedeles kunyhók lakóinak szívébe egyaránt, ütötte bele éles karmait a fekete vampír... Hány családapa lett kiragadva örökre családi fészkekből, hány ifju leszakítva az anyai kebelről, avagy hány munkás acélkarból hullott ki a megélhetést megteremtő szerszám örökre... Biz nem a természet törvénye szerint multak ki ők — halálmegevetéssel, sorlúzek alatt. Nemzetünk jólétéért, mindnyájunknak édes otthonáért. Rajtuk is beteljesedett a kőbe véssett örök igazság szava: „Elmulni... Elmulni... Legyen nekik könnyű a harc vérel megázott föld!”

„Édes kis leányom, korán lettél Lilium, égbe szállt Angyalka! Te várd őket a menny ajtajában, fonj fejükre addig martirkoszorút illatos rózsákból, mutass utat nekik az Ur trónjához!

„Örökké való Isten! Szorítsd őket atyai kebledre, áldd meg, oh áldd meg nemzetünk hű fiait, adj nekik örök üdvösséget!”

Incze Kálmáné
szül. Baranyi Emmi.

Előfizetőinkhez!

Közönségünk előtt ismeretek azok a nehézségek, amelyek a nyomdaipar terén és különösen az újságok előállítására körül a háború alatt felmerültek. A nyomdászemlékzet béremelkedése a békeidőbeli munkabérekhez képest körülbelül a háromszorosára emelkedett, az újságpapír ára pedig napról-napra szökik fel és már el nem képzelt magasságot ért el. Mindezek annyira kőzudomásuk, hogy ezeknek a nehézségeknek további felsorolását feleslegesnek tartjuk. Csak arra utalunk, hogy ezek a közismert nehézségek kényszerítették a fővárosi újságvállalatokat arra, hogy az előfizetési árakat a háború alatt többszörösen felemléjék.

Mi — bár elég jelentékeny áldozatokat hoztunk — megkímélni óhajtottuk előfizetőinket az előfizetési díjak felemléséről, de a nehézségek, amelyekkel meg kell küzdeni, folyton fokozódnak és a terheket tovább egyedül már nem viselhetjük, kénytelenek vagyunk mi is ezek egyrészt olcsóbbakkal, illetve előfizetőinkkel megosztani.

Alulírott lapkiadóhivatalok elhatározták tehát, hogy lapjuk előfizetési árát 1918. évi január hó 1-től kezdődőleg

egész évre . . . . . 16 koronára
félre . . . . . 8 koronára
negyedévre . . . . . 4 koronára

emlék fel. — Azok, akik előfizetési díjaikat már beküldötték, szíveskedjenek a régi és új ár közötti különbözetet kiadóhivatalunkba mielőbb beküldeni.

Egyúttal kérjük vidéki előfizetőinket, hogy a fentebb felsoroltakra való tekintettel, előfizetésüknek megújítása s a hátralékoknak mielőbbi beküldése iránt intézkedni szíveskedjenek.

Tisztelettel

a VESZPRÉMI HIRLAP
a VESZPRÉMVÁRMEGYE
a VESZPRÉMEGYEI ÚJSÁG
kiadóhivatalai.

H I R E K.

1916 december 30 — 1917 december 30.

A királykoronázás első évfordulója. Nem volt magyar király, ki olyan viharos napokban, nehéz időkben lépett a királyi trónra, mint IV. Károly. Nehéz volt a helyzete első királyunknak, szent Istvánnak is, de olyan irányt adott nemzete fejlődésének, hogy ezer veszély dacára is fényben és dicsőségben ünneplhetette ezeréves fennállását. Szent Istvánnak, a nemzet patriarchájának koronája ékesíti IV. Károly fejét is, jelöl annak, hogy szent István koronájával átvette, magáévá tette a nemzet ezeréves szent hagyományait és szívébe beleírta a szent király népének szeretetét. Megnyugtató, hogy királyunk szent meghatottsággal, vallásos bensőséggel, népeinek szeretetével kezdte meg uralkodását. Ilyen öntudattal, ilyen meggyőződéssel az lép egy ország trónjára, aki nemcsak fel fogja, de átérzeni is tudja, hogy a hatalom Istentől van, ép azért alattvalóiban nem rabszolgákat lát cézári szemével, hanem testvéreit karolja fel Krisztusnak szeretetével. Az ilyen uralkodónak kormányása biztos fejlődést jelent nemzetének. Boldog magyar nép, melynek királyja alázatos a királyok Királya előtt, szigorú a tisztesség és erkölcs megvédésében, jóakaró és bölcs alattvalóinak vezetésében. Boldog magyar nép, mely a trónon királyja oldalán olyan királynét láthat és tisztelhet, mint Zita, kinek jósága, hűsége, szelidsége záloga mindnyájunk lelkes hódolatának.

A királykoronázás évfordulóján az ösök tüzes lelkesedésével, hazafias buzgóssággal, vért és élelet feláldozó ragaszkodásával tömörül és sokat szenvedő hűség magyar nép királyának trónja köré és felszálló imájához:

Áldd meg Isten a királyt! . . . .

fegyverek ropogása, ágyuk bömbölése, kardok csörtetése szolgáltatja a kíséretet.

Hithűség, kitartás, fáradságos munka, önfeláldozás utai az Isten kegyelmének, melynek nyomán — hisszük — mielőbb ki fog zöldelni a béke olajága. W.

— Lapunk előfizetőinek, olvasóinak és munkatársainak boldog újévet kívánunk!

— Szilveszteri ájtatosság. Az év utolsó napján az ájtatosság a székesgyházban délután 1/2 6 órakor kezdődik. A szentbeszédet Engelhardt Ferenc tanítónőképző-intézeti igazgató mondja.

— Előléptetések a veszprémi káptalan gazdatiszti karában. A veszprémi káptalan f. hó 29-én tartott rendes ülésében Keszeli Béla gamászai intézőt 35 éves és Pöschl Béla balatonszabadi intézőt 30 éves érdemes és önfeláldozó működésük elismeréséül kasznári címmel ruházta föl.

— A kath. sajtóért. Új kelet napja világít a kath. sajtó reneszanszában. Ragyogó sugárkéveje életet termékenyít: új gondolatok, eszmék, acélos akarások életet s utat mutat az új Magyarország jövődjé felé. Ez a reménység hajnalában pirosító napkelet felnyitja a keresztény társadalom szemét s meglátatja vele a mi világnézetünk ellenőrmegét, megismerteti vele a mi küzdelmünk hatalmas célját s szükséges eszközeit. Megérteti velünk, hogy a népeket is boldogító és sajátosan a magyart erősítő krisztusi életelvek megerősítője azok a lelkeket ébresztő, mélyítő, tüzelő betűbarázdák, amelyek a kath. sajtó szerveinek hasábjain apostollelkek verejtékes s mégis ihletett munkája szantogató. Ugy tudjuk, hogy most, újév után hatalmas kath. sajtóközpont szerveződik részvényes alapon. Ebbe a fenséges tervezésbe illeszkedik bele a veszprémi központi papság sajtóadományja 12.276 kor.-val, melyet Kovács József succentor gyűjtött. Az adomány tekintélyes összege magán hordozza a központi papság példás tradícióját: minden nemes, szép ügynek lelkes pártolását. Elismerés érte!

— Adomány. A veszprémi Angolkisasszonyok intézete 100 K.-t, özv. Schlakker Károlyné 10 K.-át adományoztak a városi kórház karácsonylábjára. Az igazgatóság ezután is hálás köszönetet fejezi ki a nemesszivű adakozóknak.

— A Veszprémi Dalegyesület január 6-án délelőtti 11 órakor a székesgyházban tartandó misén énekel. — Előadják: Viharban, Dürnertől. Boldog Asszony anyánk és Békéért, mindketőt férfikarra alkalmazta Gadl Sándor karmester, zenetanár és egy háborús alkalmi egyházi éneket Schaff Irénke fog énekelni.

— Jótékony alap. A főispáni jótékony alapra dec. 28-ig 328—353 sz. nyugtáakra befolyt 691 K. Eddig tehát befolyt összesen 33 808 K 80 f. Ez alap nagyobb részét, mint a jövő számban közlendő kimutatás igazolja, a vármegyei hadisége-lyesek között már kiosztották. Ha a nyert segélyek nem értek is fel egyesek túlszágazott reménységéhez, a legtöbb helyen a kisebb összeg is nagy szük-séget pótol. S mindez néhány hónap jótékony munkája volt, főispánunk jólelkűségéből eredőleg.

— Jóságfelügyelői kinevezés. Rausch László enyingi tisztartórtól, gróf Csekeovics Endre az enyingi uradalom jóságfelügyelőjévé nevezte ki.

— Adomány a gazdák hadiárvai részére. Herceg Esterházy Miklós 2000 koronát küldött a vármegyei Gazdasági egyesülethez, a magyar föld védelmében a harctéren elesett hősök özvegyei és árvai részére. Bár ez a nemes tett például szolgálja a vármegye birtokosainak. Mert sajnálattal kell felemlíteni, hogy a vármegyei Gazdasági egyesületnek mozgalma, amellyel a harctéren elesett gazdák özvegyei és árvai részére az itthonmaradt gazdák adományaiból óhajtott segélyalapot gyűjteni, eddig nagyon csekély eredménnyel járt.

— A Veszprémi Dalegyesület közgyűlése. A Veszprémi Dalegyesület január hó 20-án délelőtti 11 órakor tartja évi rendes közgyűlését a kir. törvényszék tanácstermében.

— A vármegyéről. Veszprémvármegye törvényhatósága újabb három évre tagja lett a Balatoni Szövetségnek évi 200 koronával. — A vármegye költségvetését az 1918-ik évre 453.457 K bevétellel s ugyanennyi kiadást állapítottak meg.

— Az alispán engedélyt adott, hogy a Pesti Naplót a vármegye területén 1918. febr. 28-ig utcan is árusítsák. — Az alispán a hatósági ellátásra jelentkezők névlajstromának beküldési határidejét jan. 5-ről jan. 8-ra halasztotta. — Kormányrendelet eltiltja, hogy elsőfoku közig. hatóságok föld-ség-, főzélék- és gyümölcsfélékre szállítási igazolványt adjanak ki. Az alispán újra felhívja az illetékes hivatalokat, hogy szigorúan a kormányrendeletre alkalmazkodjanak.

— Kinevezés. A posta- és táviróvezérigazgatóság a veszprémi főpostánál Véniger Ferencet első osztályú posta- és táviróosztizté kinevezte. — Sándorffy Elemért pedig posta- és távirósegédiztité kinevezte.

— A listellátás hivatalos vizsgálata. Dr. Bibó Károly alispán, mint megirtuk, vármegyeszerte összeírta, hogy kik szorulnak hatósági ellátásra. Hogy ez pontosan megállapítható legyen, szükséges tudni, hogy kik szereztek gabonát vásárlási igazolvánnyal. Ennek felderítése végett az alispán a városokban is, falukon is a pénzügyi számvevőség szakértőivel a gabona- és lisztkezelést felülvizsgáltatja. Veszprémben a vizsgálat tegnap kezdődött. Vezetője Hübner Béla pénzügyi tanácsos, a számvevői osztály főnöke. A vizsgálat különösen azt kutatja, hogy egyes családok nem élveznek-e kettős ellátást, t. i. vételt és hatósági ellátást is, és hogy az egyes háztartásokban nem vettek-e fel olyan családtagokat is egész évi ellátásra, akik az évnél csak kis részét töltik idehaza. Azt azonban méltánytalannak tartanánk, ha a kettős ellátás címén a mosónők, napzámosnók részére felvett egy személy többletet törülnek. Sok uricsaládban okozna ez nagy zavart, mert ilyenekre szükség van s ha a családtagok részét fordították élelmezésükre, akkor a család kiszáradna. Sokkal nagyobb s jelentősebb társadalmi osztály károsodása állna szemben azzal a csekély veszteséggel, amelyet az ily egyének kettős ellátása miatt a közellátás szenved.

— Hadirokkantoknak. A Hadirokkant Ipari Kereseti Telepeire adományoztak: Özv. Nadasdy Tamásné Nadasdladyai 1000 K, Zircvidéki Takarékpénztár Zircz 50 K. Községek gyűjtése: Borszöröcsök 80-60 K, Jásd 39-20 K, Tés 35-96 K, Szentkirályszabadija 45-40 K, Csatka 100-20 K.

— Kereskedők panaszja. Kereskedői körből is, fogyasztók részéről is nyilvánvaló lett az a sajnálatos valóság, hogy bizonyos dologban a falu is megelőzi a várost. Így például a hadikávédol-gában is. Falun kapható, Veszprémben nem. Különös dolog ez. Hogyan jut hozzá a falusi szatócs s miért nem kaphat a városi kereskedő? Egy hely-beli kereskedő panaszt emelt emiatt az Országos Közlekedési Hivatalnál. Maga Kiszely miniszteri tanácsos válaszolt, hogy a panaszt a kávéközpont-hoz juttatta. A kávéközpont is válaszolt. Tudatta, hogy a központ csak hatóságoknak utal ki hadikávé-t. Ezen a szálon tovább juttva azután azt is megtudtuk, hogy a városnak van is hadikávéja s rendelt is újabb mennyiséget. Ami van, az pihen

a raktárban, mert kevés. Majd akkor osztják ki, ha megszaporodik. Még utóbb, — ha sokáig késik az új szállítvány — békekávé lesz belőle. Azt is jelezte Kiszelny min. tanácsos, hogy aszalt szilva, szilvaiz kiutalása ügyében pedig később intézkedik s az eredményt a panaszt emelő kereskedővel közli. Ez a kereskedő ugyanis kifogásolta, hogy az aszalt szilvát a város 25 kg-os ládáiban árusította s ezzel lehetetlenné tette, hogy a szegényebb osztály a maga egy-két koronás szükségletéhez hozzájuthasson. Ha azonban az árut a kereskedők útján hozzák forgalomba, sokkal nagyobb körzet részesedhet belőle kicsinyben való eladással. Kereskedőink jól teszik, ha panaszaikkal a legilletékebb fórumhoz fordulnak. Ha az árut bármely hatóság kereskedők útján hozza forgalomba, ez minél több kereskedő útján, minél szélesebb körzetben történjen. Annál inkább is bizhatnak mozgalmuk sikerében, mert ezt a városi hatóság is kész támogatni. Egy ilyen panaszos átiratra a polgármester értesítette az illető kereskedőt, hogy a város élelmiszerek kiutalása tárgyában előterjesztést tett az ország közéleti hivatalnál. Ha ennek sikere lesz, az árut, — mint eddig is, kereskedők útján juttatják a fogyasztókhoz. A kereskedők jelentik a városi számvédségnek, hogy milyen cikkek árusításával kívánnak foglalkozni s minő feltételek mellett.

— **A szegények cipője.** Van valamelyes készlet, de meg nem osztották ki. Uriasszonyok személyesen győzködnek meg a szükségéről s ezután lesz a kiosztás. A polgármester talpat is kért a borközponttól. Ha kiutalják, szegény iskolások cipőjéhez használják föl.

— **Cukor.** Nem volt cukor karácsonyra. Legalább sok helyen nem volt. Hiába volt mák, még dió is, a jó mamák nem készíthettek mákoskalacsot, dióspatkót. Mert hát a központ nem küldte meg a december havi cukrot. Talán későn ért oda a pénz, amelyet december elején küldtek el. De azért lehetett volna a bajon segíteni. A raktárban — ezt csak úgy halljuk — volt néhány mázsa tartalékcukor. Vagy talán maradék. Mondjuk, hogy volt talán 5 mázsa. Ha ezt kiosztják 25 kg-jával 20 kereskedő között — ott a külső részekben — s a kereskedők azt szétosztják 25 kg-jával 100—100 fogyasztó között, akkor 2000 család jutott volna 1/2 kilogramm cukorhoz. Nem sok, de több a „nincs”-nél! S mindezt a kereskedőnél is, a fogyasztónál is levonhatták volna, mint előleget, a későn érkező decemberi illetményből. A tartalék, vagy maradék is megvolna s cukorhiány se lett volna a legkedvesebb, legedesebb ünnepnapokban. De ha csak négy, három vagy két mázsa is az a feltételezett mennyiség, megis szét kellett volna osztani. Legalább sokan látták volna, hogy a közéleti megbeszélésben nemcsak az üzlet, hanem a sziv is megszólal.

— **Pásztorjáték.** Szabó Mária zalabéri tanítónő az ottani kántortanító pásztorjátékot es alkalmi versét kis tanítványaival betanította és karácsonykor előadatta. A kicsikék fellépése 200 kor. tiszta jövedelmet hozott, amit a zalabéri hadiárva felügyelőségére fordítanak.

— **Cipőtalpaló.** A jelenlévő városi talpalóból semmi sem lesz. Az üzletvezetőt, akivel a város szerződött, katonai szolgálat alól nem mentesítették. Ha azonban az alispán révén a városi hatóság talphoz jut, egyik jónévű cipészünk 3 K-ért végzi a talpalást. A talpat azonban igazolványra adják.

— **Burgonyaszállítás.** Tekintetes Szerkesztőség! Mult hétfőn Győr felé utaztam. Bár kuruc hideg idő volt, még ez sem akadályozta meg, hogy egyik bakonyi állomásra uralági szekeret burgonyát ne szállítsanak. Határba terítették a hideg földre. Érdeklődésemre megtudtam, hogy a Győr melletti Tétre szállítják. Karácsony napján visszajöve viszont azt láttam, hogy az uralági szekeret a burgonyát visszazállítják. Megtudtam, hogy azért, mert *féltük a megfagyástól.* Még azután vagonok se álltak készen. Utóbb meg arról értesültem, hogy *castrorokón*, bár jó hideg bakonyi szél hordta a havat, nemcsak ezt, hanem a kistermelők rekvirált burgonyáját is vasútra kellett szállítani. Mindig jó lenne ez! Mert hiszen ami másé, nem Tamásé. De mégis csak megmozdul az emberben valami. Ha nem is ökológiai indulat, akkor legalább is az az egyszerű okoskodás: alkalmas idő-e a decemberi hószivatar burgonyaszállítására? Ha alkalmas, akkor rendben van a dolog. Amde ha nem alkalmas? Akkor szabad-e az ilyen drága adományt pusztulásnak kiténni? No de talán nem is pusztul el, mert a Gondviselés jóvoltából az idő megnyílt. Tisztelettel: *Utas.*

— **Szeszfőzés.** A veszpremi központi szeszfőző körzetébe utalt községek megtagadták a törköly átadását. A városi hatóság emiatt panaszt emelt az alispánnál s a pénzügyminiszternél. Balatonfőkajarral azóta már megtörtént az egyezség. A szeszfőző minden mázsa törköly után ingyen ad 2 1/2 liter pálinkát, 1 liter pedig nagykereskedői árban. A termelők azonban a törkölyt községük vasúti állomására szállítják s vagonba rakják. A város reméli, hogy ez az előzékeny ajánlat a többi községet is jobb belátásra bírja s nem várják meg a szigorúbb intézkedést.

— **Rekvirálás.** A kormány a gabonafélékre s ezek örömeire néve január 3-án kezdődőleg elrendelte a rekvirálást. A rekvirálást az egész vármegye területén egyszerre kezdik. Vármegyénk területére 3400 vagon van kivetve, amelyet a járásközött aránylagosan osztanak föl. Felülvizsgálat alá veszik az időszaki munkások részére visszajártott gabonát, mert nem mérlegettek eddig szigorúan, hogy egyáltalán szükséges-e ilyenek visszatartása. A visszaradott őszi vetőmagot mind elrekvirálják. A gazdasági szükséglet mennyiségét, is újra állapítják meg. A közönség persze rémülöz. Hadik miniszter ugyan egyes lapok értesülése szerint kijelentette, hogy sem az éléskamrárt nem zavarják, sem fejkvótát nem csökkentenek. Amde az új rendelet teljhatalmat ad a vármegyei hatóságnak, hogy a kiszabott mennyiséget, ha a felesleg nem fedezi, a szükségletből is rekvirálhatja. Erre bizony senki se számított. A termelők bevallották a termést. Bizonyára nem többet, mint termelt. S e bevallás alapján szabta meg a kormány a vásárolható mennyiséget. S most mégis a leszállítástól kell tartani. A nyugaltság tehát ezért általános, különösen a városokban. Itt a fejkvóta leszállítása nagy elégedetlenséget szülne. Vegyük csak Veszprémet. Alig van más enniváló, mint lisztétel. A nagy többségnek nincs sertéshusa, baromfia, burgonyája, hüvelyese, köles- és árpakásaja, ami mind élelmi pótlék. A hus pedig még mindig drága s így csak a liszt pótol mindent. Mennyire más a falu, ahol mindez föltalálható. S emellett még a fejkvóta is magasabb. Városban örült, aki gabonát szerezhetett. Ezek is kevesen vannak s a nagy többség hatósági ellátott. Vidéken a legszegényebb is hozzájuthatott egy kis kenyérmaghoz s talán azt sem ellenőrizték nagyon, hogy az ilyenek hatósági huzra is jelentkeznek. Nem vádképpen, nem is irigységből írjuk ezt, csak szembe állítjuk a városi és falusi élet való képét. Bizunk is benne, hogy a rekvirálást intéző hatóság mindezt jól tudja s méltányos lesz anélkül, hogy a rekvirálást követelő nagy országos érdek emiatt szenvedne.

— **Földbérlet országos gyűlése.** Általános a földbérlet panasza, hogy az új adótervények alapján méltánytalan nagy adóval vannak megterhelve. A parlament január második felében tárgyalja az új adójavaslatokat s így meg a bérlet adószármelvi orvoslóhatók. A Földbérlet Egyesülete január hó 14-ére a székesfővárosi Vigadóba országos bérlet gyűlést hívott össze. Tárnya a bérlet idő és a házi kezelésben levő birtok adójának arányosítása, továbbá a régi haszonbérszerződések érvényesítésének fenntartása. Az Országos Magyar Földbérlet Egyesület a vármegyei Gazdasági Egyesület útján is felkeri a veszpremi vármegyei földbérletet, hogy a rajuk néve nagyfőntosságú értekezleten résztvegyenek.

— **Kovácsszén.** A vármegyei Gazdasági Egyesület elnöke és ügyvezető igazgatója személyesen járt a földmivélségi miniszteriumban, hogy a vármegyei kovácsok részére megfelelő mennyiségű kovácsszént utaltasson ki. Kovácsszén hiányában veszélyeztetve van a tavaszi mezőgazdasági munka, mert a gazdasági gépek és eszközök kijavitása kovácsszén nélkül nem történhetik meg. Minthogy Magyarországról Ausztriából nagyobb mennyiségű kovácsszént fog kapni, igen valószínű, hogy a Gazd. Egyesület fáradozásának sikere lesz.

— **Tisztek és a dohánytörzsdék.** Trafikoztások s egyébkor is sokadalom telong a trafikok előtt s szorongva várja, hogy egyenkint egykét szivar, vagy egy csomag kapadomány boldog tulajdonosa lehessen. A katonatisztek azonban átvágták a lömegen és soron kívül hozzájutottak szükségletük annyi részéhez, amennyi került. Ez persze rossz vért szől, elégedetlenséget okozott. A Külügy-Hadügy szerint az illetékes hatóság megtiltotta a tiszteknek, hogy olyankor menjenek trafikba, amikor azok előtt csoportok vannak. Ilyen esetben csak szolgák útján szerezhetik be szükségletüket.

— **5 1/2%-kal kamatozó veszpremi takarékpénztári részvény és 20 darab veszpremi gőzmozgató részvény eladó.** — *Jókarban levő írógépet és Wertheim pénzszekrényt vesz SZEMERÉY JÁNOS kereskedelmi és közvetítő irodája Veszprém, Rákóczi-utca 2.*

— **Fehérnemű varró ajánlkozik, házakhoz. Javításokat is elvállal.** Cim a kiadó hivatalban.

— **A veszpremi Közgazdasági Bank és Takarékpénztár r. t. igazgatósága közli t. üzletfeleivel, hogy 1918. január 1-től kezdve további intézkedésig az állandó betétek után 3 1/2%, a folyószámla betétek után 3% kamatot fizet. Állókamatozót az intézet viseli.**

A Közgazdasági Bank és Takarékpénztárnál jegyzett új részvények az ideiglenes részvényjegyek ellenében a pénztári órák alatt átvehetők.

A közigazgatási bizottság ülése.

Közutak.

A vasúti fogalom korlátozása folytán az enyingi járás trvhatósági közutjaira előirányzott bazaltkavic megkezdett szállítást a badacsonyi bazaltbánya r.-t. beszüntette. Ugyancsak emiatt a sági bazaltbánya a pápai és devecseri járásban levő nagyforgalmu utakra előirt bazaltnak folyamatban levő szállítását is beszüntette. Az államépítészeti hivatal kérelmezte a jutasi állomás közelében levő mészkőbánya részére egy villamos útőfúró gépnek átengedését.

Fogház.

A veszpremi kir. ügyészség mellett fennálló fogházban november hó folyamán 81 volt a letartóztatottak száma. Különböző cimeken ez a szám a hónap végére 71-re olvadt le. Ebből elítéltek végérvényesen 25 férfit és 18 nőt. Fellebbezés alatt van 1, vizsgálat alatt 12 férfi és 15 nő. A letartóztatottak 802 munkanapot dolgoztak az elmúlt hónapban. A fogházöröknél 1, a letartóztatottaknál 5 fegyelmi eset fordult elő.

Adóügy.

November hónapban behajthatatlanság és elemi károok miatt adót senkinek sem engedtek el, adófizetési határozást sem kaptak semki. Házadoménységben senki nem részesült. A kivett hadmenetességi adó összege 211.700 kor. Folyó évi október végeig 3482 korona folyt be. Az egyenes adókból 4.217.497 kor. vetettek ki. Október végéig 2.050.342 kor. fizettek le, 125.285 koronával többet, mint a mult év októberében. Állami jövedékből és egyéb közadók módjára behajtható tartozásokból a következő befizetések történtek: iparkamarai illetékből 1976 kor., tanítói nyugdíjból 1196, egyenértéki illetékből 2275, bélyeg és jogilletékből 44.473, bor- és hufogasztási adóból 26.115, italmérségi illetékből 5435, szeszdó és szeszdópótlékből 3149, dohányjövédékből 120.195 korona.

Közegészségügy.

Veszpremi vármegyében a november havi közegészségügyi állapotok kedvezőtlenek voltak, különösen a hevenyfertőző betegségek fellépése miatt. Különösen a kanyaró terjedt erősen. A vármegyében mindentűz, de különösen Veszprém városában. Egyéb megbetegedések a következő számban fordultak elő: Mifiteritisz 22, vörheny 23, vérhas 9, hasihagyomány 27, trachoma 10, hörkhurut 5, gyermekági láz 2 esetben. Az állami elmeegógyintézetbe 4 ön- és közveszélyes beteget vettek fel a vármegyéből. E szerencsétlenek száma folyton szaporodik.

Közigazdaság.

A mezőgazdasági munkákat egész november hónapban kedvező időjárás mellett akadálytalanul lehetett folytatni. A december elején beállott szigorú tél és havazás megakasztotta az őszi szántások folytatását, ami pedig a legtöbb helyen még kívánatos lett volna. A novemberi kedvező időjárás mellett az őszi vetések jól fejlődtek, a korábban vetettek jól bokrosodtak és a később vetett búzák is elég jól megerősödve jutottak a télbe. A szalastakarmány és szalmafélék rekvirálása megindult és folyamatban van.

Állategészségügy.

A hasznos háziállatok egészségi állapota november hónapban általában kedvező volt. Ragadós állatbetegségek mindössze Kövegyő-pusztán állapítottak meg.

IRODALOM.

Régi és új könyvek.

(Erdős René: *Uj sarj.* — Báthoryné: *Asszonyi életművészet.* — Gyóni Géza: *Élet szeretője.* — Mészáros Hugó: *Hazaifjók.* — Andor József: *Boldog otthon.*)

Erdős René „Uj sarj” című regényét az önpörtök közé sorozhatjuk. Két kötetre terjedő, hatalmas munka és mégsem egész. Ha nem ismernék az Aranyveder-poétáját, ez a regény csonkasága miatt harmonikus hullámokat nem tudna kicsalni a lélekből. Ebben Betti kis zsidó lányka személyében a költő maga mondja el vallomását. Hű, őszinte gyónás minden szívárványos szép szava. Még csak a háttér sem másította el. Megható ez az eredeti rajzolás és ismerős táj és város beállítás. Mikor olvassuk, visszaélünk bennünk emléke. Magnagyitva, kiszépitve újra elraktározzuk szívünk arany kazettájába. Az idegen milió se zavarja rokonérzésünket. A kis Betti itt-ott elakadó, a zsidó környezetben fájó létezését finom, illatos gyöngyvirágként disziti a katolikum magasztossága, Apáti Benedek szelid szerzetesi szívéből kiáradó melegség. Szeretést magyar regényben még nem festettek ilyen aranyos ecsettel. Legnagyobb érdeme Erdősnek, hogy objektív tud maradni, pedig a téma igazi líra, a legszebb, legkedvesebb gyermeklira. Az egyszerű, okos objektív életrajzon mindenütt átvilágít az édes, grációzus érett kislány pszichéje. Tán ezért is tudjuk alázatosan követni látatlanul is, megirratlanul is a regényen messze túl. Ebben Betti, az új sarj, az új lelket az evangéliumi út felé.

Báthoryné „Asszonyi életművészetét” az életkontároknak szánta Prohászka püspök. Azoknak is való. Akik az életet szeretik, áhítják, de élni nem tudják. A könyv minden fejezet modern asszonyoknak való mediáció, akik szeretnék magukat emancipálni s részben emancipáltak is életfelfogásukat a sablonok unott formáitól, de ebben az önkényes, csak véletlenül ráhibázott lélekszabadtásban és bilincsoldásban szembeszökőbb a tehetetlenség, az el nem ért vágyak visszajáró terhe, mint a szabadulás óhajtott öröme. Foerster munkái mellé merem állítani Báthoryné bátor könyvét. Ebből a fajtából való, csak telítve magyar motívumokkal, ami emeli a könyv hönit értékét. Ezek a tanácsok, ezek a betegségek, lelki kétélyek csak a magyar föld modern asszonyainak lelkében verhettek mely gyökérzetet. Báthoryné medicinát már azért is elfogadhatja a mai modern asszony, mert egy élet igazolása áll mögötte. A szerző Krisztus felé emancipált tiszta, derűs élete sugározza be a könyv minden lapját.

A krasznajarszki meghalt fogoly-poéta, a hajdani soproni és szabadkai újságíró, háboru előtti verseit nyújtja Gyóni Géza „Élet szeretője” című könyve. A posthumus könyv, ha még nem is abszolút művészi munka, alázatot parancsol és könnyet. Gyóni Géza most mutatja meg, mivé fejlődhetett volna. Háborus versei, el kell ismerni, reprezentáns irások a magyar hadi irodalomban, de nem az alkotó zaeni önkéntelen kirobbanásai. Ami eredetiség, ami ihlet, ami szépség és művészet léleként vibrál Gyóni háborus verseiben, az csak visszaérzése a régi Gyóninak, aki 1900-ban kiadta „Szomorú szemmel” verseit s akinek, hála Istennek, saját alá rendezhették az Élet szeretője című könyvét. Gyóni, most látjuk posthumus könyvéből, nem az a költő, akinek elkeresztelték a világháboruban. Tragikus élettengődés, speciális magyar kisvárosi komisz viszonyok, kétségbeesett attitűdje zokogtatja meg lelkét. Ez a zokogás fehér az életsiratás gyászos ceremóniájával. Ezért hangoztatja szüntelen sóhajok között háttartalan szép vágyainak elburolását. Ezért lesz toronyietők holdkórosra, vak koldus, aki szépségeket áhít, de élete fakó napja határt szab mindenkinek. Ez a lázadó, robotos élethang alapmotívuma Gyóni verseinek. Ebben is van ereje és eredetisége. Ezért tud kivezni az Ady-hatás vizeiről szabadabb, levegősebb vidékek felé az Ady-tanítvány. Egyébként tán a tanítvány cím sokszor nem is kökéréskedő büvészteljekre vall, csak az eszme közös híveit karakterizálja. Ha valamikor újra kiadják Gyóni háborus verseit a nagy kelendőség miatt, dokumentumul a könyv első lapjára a költő közös emberi érzéseket revaláló Cézár, én nem megyek című versét tenném.

Gyóni vidéki lírájának ellentétje Mészáros Hugó *Hazaifjók*. Mészáros szenvedélyesen egyetemes. De

egyeniség. Olyan, mint maga az élet, mely körötte hullámzik. Egyszerű, szűk horizontu, perspektívája nem emelkedik túl a kisvárosi házak tűzfalain. Csak sikátorokat lát, ezekben botorkál. Érzése, verseinek tüze úgy lobog, mint kisvárosi álmos kaszinóban a gázláng. Kis szalonokba kukucskál be, szíve is egy estifényes szép szalon. Csodálatos megrzés, testvéri szeretete a szemérmes lélek elrejtőzése a nagy élet elől. Az életet nem szereti Mészáros, csak a szomorúságot. Legkedvesebb huga a bánat. Ugy szorítja ezt a bánatot szívére, arcára, egész egyeniségére, néhanéha még a reimeire is, mint valami jellemző maszkot. Ebben az ölelésben én szeretem, őszintének látom, igazi költőnek, kisvárosi lírikus művészeknek. Mészáros kisvárosi lírát ír. Igazában: ő a dunántúli kisvárosok szemérmes lírikusa.

Andor József „Boldog otthona” nem regény. Hiányzik belőle a regény hatalmas, kiépitett váza, amire rákaphatna az író a három fehérlelkű lány éretté fejlődésének történetét. Hogy mese szinte benne, ezt még meg lehet bocsátani. A reflexiók bőségesen kárpótolnak a meséért. De a lelki folyamatot nem érzük hőmpolygóni a könyv betűi között. Tavak vannak csak benne, lelki tükrök, tengerszemek. Ugy gondoljuk, Andor nem is akart regényt adni. Hosszu, komoly irodalmi munkássága után ezt a könyvet bizonyára pihenőnek szánta. Olyan impressziót nyújt a Boldog otthon elolvasása után, mintha valaki lírát akart volna írni deresedő fejjel. Mintha a regény egy fejezet szerelmes versként csengene felénk, visszaemlékezvén, régi-régi kedves, szép szívű lányok drága nevére, akiknek emléket fiatalos versek helyett most örökíti meg érzékeny, romantikus szépségek között. Ha mint fehér lírát olvassuk a Boldog otthon, akkor örömet ad; ha mint regényt vesszük kezünkbe, akkor nem elégíti ki művészi várakozásunkat s önkéntelenül Andor Tanitonőjének markáns témája jut eszünkbe, vagy egy izzó katolikus regény komor körvonalára gondolunk, amely Andor megújított stílus-készségére s gyönyörűséges ember- és lélekbrázolására vár. (czi Z.)

A PRÓHIRDETÉSEK.

— **Allást keres** helyben középkorú intelligens özvegyasszony, lehetőleg fél napi elfoglaltsággal, esetleg otthon végezhető írásbeli munkát vállal. Cim a kiadóhivatalban.

— **Hadiokocsón** jegyezhető orvosi vizsgálat nélküli életbiztosítással kapcsolatosan 18 évestől 55 éves koruak részére. A biztosítások a harctéri szolgálat alatt is érvényesek. Bővebb felvilágosítás nyerhető az **Első Magyar Általános Biztosító Társaság veszprémi főigénykésgéni** Szabadi-u. 3. sz.

— **Jó boroshordók**, férfi kocsibunda, szür-csizma, gummicizma **eladó**. Veszprém, Hosszu-utca 40.

— **Egy állványos íróasztal** eladó. Cim: Veszprém, Kupa-utca 1. szám.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Lendvai Gyula népzeneész és Simon Veronika fia Gyula, r. kath. — Léber János napszámos és Hock Erzsébet fia Antal, r. kath. — Sztójka Angyalika kőbörccigányó leánya Julianna, r. kath. — Deme Lajos m. kir. honv. főfegyvermester és Kátai Julianna leánya Irén, Piroksa, ref. — Laki Gábor fodrásziparos és Radics Erzsébet leánya Ilona, r. kath.

Halálozás.

Vörös Zsigmondné Szácsi Erzsébet fodrászsegéd neje 29 éves. — Róka Jánosné Kaufmann Anna asztalossegéd neje 29 éves, r. kath. — Murali Jánosné Németh Zsófia magánzó 30 éves, ág. h. ev. — Kiss József szűrposztókészítő iparos 60 éves, r. k. — Özv. Jung Jánosné Hornung Teréz földműves 64 éves, r. kath. — Gyuvits Ilona háziasszony 31 éves, r. kath. — Özv. Györgyi Lajosné Léb Rozália magánzó 85 éves, r. kath. — Győrfi István napszámos 79 éves, ref. — Andrásy Gyula 7 hónapos, r. kath.

Házasság.

Brugovics János asztalossegéd, r. kath. és Loksa Julianna, r. kath. — Lampert Imre cipészsegéd, róm. kath. és Baril Rozália, r. kath.

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnika legremekőbb specialitásait. VESZPRÉM, Rakóczi-tér 22 Foghuzás • Műfogak • Fogtömés

4114—1917. kih. sz.

A veszprémi rendőrkapitányság a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmáról szóló törvénybe ütköző kihágással vádolt **Szeitl József** veszprémi lakos elleni kihágási ügyben következő ítéletet hozott.

Ítélet:

Szeitl József veszprémi születésű 43 éves róm. kath. vallású; vagyontalan, büntetve volt kihágásért, veszprémi lakos vétkesnek mondatik ki az 1895. évi XLVI. t.-c. 1. §-ába ütköző kihágásban, melyet azáltal követett el, hogy 1917. évi október hó 18-án Veszprém r. t. városában a 38.286.896. számú földművelésügyi miniszteri rendelet §-ában körülírt követelményeknek meg nem felelő tejet hozott forgalomba s ezért az 1895. XLVI. t.-c. 3. §-ának c) pontja alapján 3 napi elzárásra és 20 kor. mellékpénzbüntetésre, behajthatatlanság esetén 1 napi önköltségen kitöltendő elzárás büntetésére ítéltetik.

Köteles a marasztalt 8 kor. vizsgálati díjat és 1 kor. költéséget 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett megfizetni.

A kiszabott pénzbüntetés az 1901. évi XX. t.-c. 23. §-ában körülírt célra fordítandó és az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett Veszprém r. t. város rendőrkapitányi hivatalánál fizetendő be.

Ezen ítélet az 1895. évi XLVI. t.-c. 7. §-a alapján az elítélt fél költségén a Veszprémi Hírlap című helyi lapban jogerő után közzététetni rendeltetik.

Indokok:

Terhelt a tárgyaláson szabályszerűen történt idézés dacára sem meg jelent, sem magát nem képviseltette, sem elmaradását nem igazolta, miből nyilvánvaló, hogy az ellene emelt vád ellen védekezni nem kívánt s így az ítélet a Rbsz. 109. §. távollétében is meghozandó volt s egyébként is, mivel a beérkezett 1148/1917. sz. vegyelemezési bizonylat szerint az általa forgalomba hozott tej az 1895. XLVI. t.-c. végrehajtása tárgyában 1896. június hó 9-én 38286. sz. a. kiadott m. kir. földművelésügyi miniszteri rendelet követelményeinek nem felel meg, miután az nagyobb mértékben vizezettnek találtatott s ezért terheltet tejhamisításért és hamisított tejknek forgalomba hozataláért a fentírt büntetésben elmarasztalni kellett. A büntetés kiszabásánál súlyosbító körülményül vétetett, hogy terhelt hasonló kihágásért í. évi október hóban 383—4/1917. kih. sz. I. fokú jogerős ítélettel már büntetve volt. Ezeknek figyelembe vételével volt jelen ítélet hírlapi közzététele is elrendelendő és a ktk. 21. §-a mellőzendő.

Ezen ítélet kihirdetettét a marasztalt felebbezési jogára figyelmeztetés után.

Veszprém, 1917. évi november hó 17-én.

Dr. Török, rendőrkapitány

Uj és használt fegyvereket, pisztolyokat ad és vesz, javításokat elfogad **Szemerey János** fegyverkereskedő, Veszprém

Eladó ház. Veszprém, a Hosszu-utca végén, az Eszterházi-utca 2. számú ház szabad kézből eladó.

A házon — mely három részből áll — van 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra, 1 pince, 1 nagy műhely, raktár, 2 félszer és 2 udvar. — Az utcafeleli lakás bolthelyiséggé is átalakítható. — Bővebb felvilágosítás nyerhető az ugyanott lakó tulajdonosnál.

Veszek

áranjatlal:

füstölt szalonnát
és sonkát, törköly-
pálinkát, mandulát,
diót, sárgaviaszt,
mézet, almát, körtét
és egyéb gyümölcsöt,
befőttet, lekvárt, vadat

SZEMEREY J.

VESZPRÉM. (Főtér.)

NÉMETH KÁROLY

polgári és egyenruhászabó
a „Korona”-szálloda átellenében.

Elfogadok a szakmamba
vágó mindenféle munkát,
igazításokat és felvasa-
lásokat. Viselt ruhákat
becserélek és azokat ki-
javítva, szegényebb sor-
suaknak eladom.

Valamint tanítok szabázzatot és pedig pol-
gári, katonai és papit, mindegyiket külön
is, egyezség szerint.

Bakos Kálmán

fűszer-, csemege-, bor- és ásványviz-
kereskedő

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgőzy Bakos kereskedő Veszprém.

Szaloncukor nagy mennyi-
ségben Frias
árú, 1 kg-os dobozokban.

Teasütemények,

Cacesok nagy választékban.

Conzervek. Gyümölcsök.

Háztartási cikkek.

Pezsgő. Bor.

Cognac. Likőrök.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlőpeső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kit-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legnehezebb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: rüpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, hírle-
velek, hirdetésmények, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és ca-
ketői tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tartásuk szerint fűzve vagy
bekötve szállítatnak. Hivatalos le-
vélpapírok és borítékok, okmánybori-
tékek mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgala-
pok, tetőcsészertől mennyiségben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
írópapírral, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61